

d) Sosyal ve Ekonomik hayat

* Ahilik \Rightarrow Etnel ve seneatlar örgütü

* Devlet ahlakı \Rightarrow İhtisap / İhtisap / İhtisap

* ALTA \Rightarrow Kısaca hüner kervanlarıdır. Tıp fakultesi.

* Kattın Para Bastırma \Rightarrow * Tugay Bey * Alp Arslan * Melikşah

* Vergiler \Rightarrow Ösk, harac, cizye, zekat

f) Dil ve Edebiyat \Rightarrow Konuşma dili: Türkçe Yazılış dili: Farsça, Arapça

* En önemli eser \Rightarrow Kağıt, Mahmut \Rightarrow Divanü Lügati'l Türk.

Karohalılar \Rightarrow Kutadgu Bilig \Rightarrow Yusuf Has Hâşemî

Ahmet Yesevî \Rightarrow Dîvân-ı Hikmet

Nizâmîmülk \Rightarrow Siyasetname

g) Bilim ve Sanat

* Parabî \Rightarrow bilimleri sınıfından, aristokratik, ocuklar.

* İbn-i Sina \Rightarrow Tıp

* Bruni \Rightarrow Jeodezi (yer yüzü bilimi) kurucusu. Takvim, ay, gün inceleme.

* Albrezmi \Rightarrow Cebir Eğitimde

* En önemli yenilik \Rightarrow burslu öğrenci sistemi

* Okul \Rightarrow Nizamiye Medresesi

İsmail

3. Osmanlı Devleti Kültür ve Medeniyet

- a) Devlet Yaratılış Dini, dil, devlet, din, etnik: **millet-i millî**: devletin tek sahibi
 * Fatih Sultan Mehmet, Fatih Kanunnamesi ile Arap dilini hükuk, şari, felsefe getirdi.

Devlet Teşkilatı

b) Saray Teşkilatı 3 kısımdan meydana gelir

- 1) Birün → Dış bakanlardan sorumlu
- 2-Enderun → Dini ve askeri eğitimi yetiştirilen okulu bilmir.
- 3-Harem-i hümayun → Padişahın evi.

Osmanlı Devlet Teşkilatı

1- Merkez Teşkilat (İstanbul)

- * Seylisine Yaratılan Askerlik
- * İhtiyar Dini-egitim-hukuk
- * Kalemhane Maliye-yazı

2) Tayra Teşkilatı (İstanbul dışı)

OSMANLI TAYRA TEŞKİLATI

2. Tayra Teşkilatı (İstanbul dışı)

- 1500 → Eyalet (Vali) Sancak (Müftü) Kaza Kaza Kay (muh) Koy (muh)
 1541 → Vilayet (Vali) Sancak (Muh) Kaza Müftü Kay (muh)
 1571 → Vilayet (Vali) Uza (Muh) Kaza (Muh) Kaza (Muh) Koy (muh)
 Nahiye (Nahiye) Koy (muh)

PARLAMENTO

Ağa Meclisi
 Padişah seçer
 Emir baya günde kalır
 üye sayıları - başkan padişah belirler.
 Üyeler 40 yarı olabilir.

Mebasın Meclisi
 Hukuk seçer
 Seçimler 4 yılda yapılır.
 2. derece seçim sistemi var
 Üyeler bütün ilahin mebaşı
 Mecliste görevlendirilir.

Sarı

C) ORDU İlk düzenli ordu ORHAN BEY. (Kara ve deniz kuvvetleri)

*Kapulu Askerleri

a) Kapulu Piyadeler (yığı askerler)

- *Akinci Ocağı: Yerleşik asker yetiştirir.
- *Yeniceri: "Padişahı korur. I. Murat zamanında kuruldu.
- *Celberci: "Silah yapımı - onarımı
- *Topcu: "Top askerler. I. Murat I. Kösarın Savaşı ilk top kullanıldı.
- *Top Arabacıları: Topları cepheye taşıy.
- *Lagimcılar: Kale altlarına tünel açarlar.
- *Mumbarcılar: Havan topu yaparlar.
- *Basturcular: Savaşın güvenliğini sağlarlar.

b) Kapulu Süvarileri

- *Silahdarlar ve sipahiler: Padişahın otağını korurlar.
- *Sağ ve sol uşakçılar: Saltanat sınırlarını korurlar.
- *" " " " garipler: Ordunun güvenliğini ve hazinesini korurlar.

2) Fiyat Askerleri

a) Timurli Sipahiler

- *Atlı Askerler: Ordunun önünde giderler.
- *Atlı Askerler: İlk hücumu yaparlar.
- *Savaş ve müzakereler: Tamir işlerini yaparlar.
- *Yenikiler: Savaş biter, kale tamir eder, yol açarlar.
- *Dedikiler: Kartusuz suvariler.
- *Sakalar: Su ihtiyacını karşılarlar.
- *Bazılar: Sınırdaki kaleleri korurlar.

*Halizam: Cedit 3. setin kuralı.

*Selim: Cedit 2. Mahmut kuralı.

*Ukay: Hıyır (Hıyır okuy) 2. Mahmut tarafından yenilerin kaldırılmasına verilen isim.

*Askeri Manas: Muhammed 2. Mahmut yenicilerin yerine kuralı.

*Atmıyıcı: Atları: Yerel halk kurmuş. Ermeni devleti kurulmasını önlemek için.

D) DENİZ KUVVETLERİ Orhan Bey, Karamürşekle oluşturmuş.

Kaptan Derya ⇒ Denize Komutanı

Levent ⇒ Askerler

*Barbaros Hayrettin Paşa *Piri Reis *Seydi Ali Reis

Denizciler

Seydi

e) **Maliye** → 1838'a kadar Defterdar sarrafında Maliye Nazarı vardı. (6)

Vergiler → **fenni ve âfî** olmak 2'ye ayrılır

*Osmanlı hazineyi

1-ki hazine → **Devlet** için

2-diğer " → Vergilerden, diğer gelirlerden gelen para

VERGİLER

SERİ

Özer müslümanlardan alınan

harac gayrimüslimlerden "

Ölçe gayrimüslim erkeklerden askerlik vergilerine karşı alınan

Ağır Kısıkbaş hayvan vergisi

DERİ

Güftah tüccarlarla işletilebilen arazi

Güftah böcek bittiripini tahsis etmekten etmeyen

İşpence gayrimüslimlerden

Bac caza - paşalardan

Paş sınırlı sahiplerinden

İmradıya seferiye sefer sırasında

" **hazret** karış "

Derhent Kapalı - güvillerden alınan

Aman Olupolu hallerden alınan

*Milk kâğıt para → **Kalme** (18. yy.)

f) **Toprak İradesi**

Milk Arazisi

Özer Topraklar

Mülküne verilen toprak

Vergisi **Özer** (1/10 oranında)

Haraci Topraklar

Gayrimüslimlerin

Vergisi **HARAC**

Milli Arazisi

Miri Arazisi

Devletin

İşletmesi üzerinde

Yatırımlar

Vakıf Arazisi

Devlet tarafından

Verilen toprak

Aracı

Öcalık Arazisi

Kale mühafazası

Torun gelirleri

Yurtluk

Sınır

bağları

Mutakim

Devlet için

Verilen toprak

gelir

100.000

akınen gelir

gelir

20.000-100.000

arazi

Devlet Arazisi

Devlet memuru

Askerlere maaş

karşılığı verir

***Hıs**

üst rütbe

***Zemmet**

2. derece

***Timar**

Satışlarda

Yatırımlık

gösterektir

son

g) Sosyal ve hukuki idare İslam hukuku uygundur.

1. Kanunname ⇒ Fatih Sultan Mehmet
2. " ⇒ Kanuni Sultan Süleyman

Kanunname ⇒ Padişah onaydan geçen hukuk hükümleri bir arada getirilirse

Amblemname ⇒ Mevcut kuralları tutulubilmek için bitirmehalli kare nelerine gönderilirse

Hukuk ⇒ İslami bir meclise ait olur.

h) Toplumsal düzen

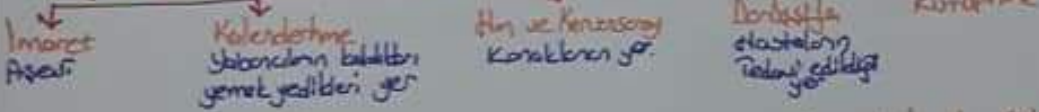
Yönetenler

- * Padişah ve Saray Elitleri
- Padişah ailesi ve yakınları
- * Kılıç Elitleri
- Askeri sınıf
- * Kalem Elitleri
- Bürokratik kesim
- * İlim Elitleri
- Din hukuk, eğitimciler

Yanetilenler

- * Şeyhler Sema, zanaat, ticaretle uğraşanlar
- * Kaymaklar Tarım ve hayvancılıkla uğraşanlar
- * Kanakçılar Dövizcilikle uğraşanlar

i) Sosyal kurumlar

j) Eğitim ve Öğretim İLK OSMANLI MEDRESESİ 1331 / 12. yüzyıl Osmanlı Devleti
Klasik Dönem Osmanlı Eğitim Sistemi

- * **Ortaokul Eğitimi**
Seydi mektebi, Medreseler, Askeri eğitim
Saray eğitimi, Dönem, İktisadi, Şiir ve edebiyat eğitimi
- Yüksek Eğitim**
Camiler, Tekke ve zaviyeler
Kütüphane, Dergah, Şahipler

Askeri Okullar

İktisadi mektepler

Rüşdiye ⇒ 2. Mahmut 1839'da açmış / ortaokul

İktisadi ⇒ 1839

Saltanat ⇒ Fransız okulları örnek almış

Darülfünun ⇒ Felsefe, edebiyat, tabii bilimler, hukuk → İstanbul Üniversitesi

Darülmecallim ⇒ Kız öğretmen okulu

Mekteb-i Hukuk ⇒ Avrupa mahkemeleri örnek almış

Saray ⇒ Nispetiye mektebi ⇒ İlk güzel sanatlar okulu 1928'de Güzel Sanatlar Akademisi oldu.

— MİTTU SON —

Sevil

- GENEL KÜLTÜR - Türk Edebiyatı ve Medeniyeti

①

a) Devlet Yürütümü

Kut ⇒ Devleti yönetme yetkisi Tanrı tarafından verilir.

Yabgu ⇒ Ülkenin batı kısmını yöneten hanedanı bşrs

Okatun ⇒ Kağanın eşi, söz sahibi.

Kurutogay ⇒ Ülke meselelerini görüşüldüğü yer.

Ayuki (Hükümet) ⇒ Devletin işlerini yürütülmesi sağlar.

Buynuk ⇒ Hükümet bşrsine denir.

Sad ⇒ Okatun bşrsi komutanlara denir.

Tigin ⇒ Kağanın erkek çocuklarına denir.

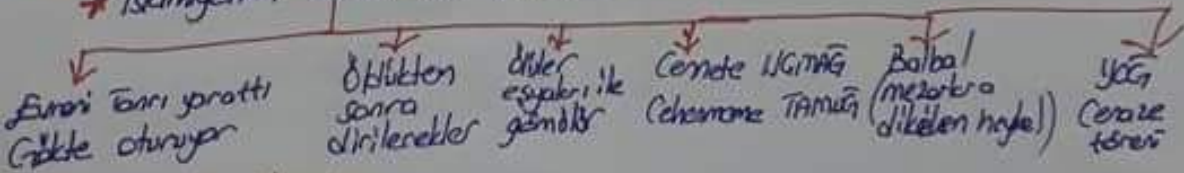

b) ORDU

Metehan ⇒ Türk ordusu teşkilatını ilk kuran adam
10'luk sistemi ilk getiren
Türk ordusunun en büyük özelliği

c) Din ve İnanış

* İslamıyetten önceki din Türk-Tanrı

d) Yazı, Dil, Edebiyat

Kullanılan Alfabeler ⇒ Götürk, Uygur, Sogut, Brahmi, Sırtı, Arap, Kiril, Latın

38 harf (4 sesli + 34 sessiz)

18 harf (3 sesli + 15 sessiz)

Devlet

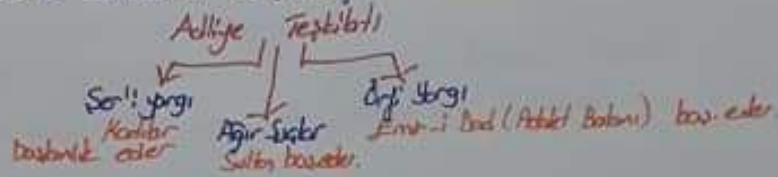
Başlıca Türk Destanları

- Hunlar (Oğuzlar) \longleftrightarrow Oğuz Kağan Destanı
 İskitler (Saka) \longleftrightarrow Alper Tunga Destanı - Fu Destanı
 Criketürkler \longleftrightarrow Ferganeli Destanı
 Uygurlar \longleftrightarrow Gök ve Pınar Destanı
 Kurguzlar \longleftrightarrow Manas Destanı

2. İlk Türk İslam Devletlerinde Kültür ve Medeniyet

a) Devlet Yürütme İlk Türk İslam Devleti Karahanlılar

- Merkez Teşkilatı
 Saray Teşkilatı Dönem + Saltanat Hükümeti
 Hacıp \Rightarrow Atlıkından ve usulden sonra gelen en büyük görevli - halk arasında ileticiyi sağlar.
 Kaptancılar \Rightarrow Sarayın her türlü hizmetinden sorumlu birli.
 Cander \Rightarrow Atlıkından ve sarayın korunmasından sorumlu birli.
 Alimler \Rightarrow Bayrak ve sonraki fıkıh, muhtelifatından sorumlu

b) Ordu

Karahanlılar
 Gazneliler
 Büyük Selçuklular

- 1-Türkmenler 2-Eyüpeli Ordusu 3-Göğmenler Gıslanlar
 1-Eyüpeli ordusu 2-Adnüllüder 3-Merrett Askerler 4-Gıslanlar
 1-İkta Askerler 2-Bağı Devletler 3-Türkmenler 4-Göğmenler

★ (gözebilecek soru) ★

★ Askeri birlikleri SUBAŞI denen kumandanlar idare ederdi.

c) Hukuk

★ Örfi hukuk
 Yenetim, Maliye, Askerlik
 Emir-i Dard

★ Seri hukuk
 Fikihme, basenme, mikas
 Kadi'î Kudat

Sevil